

Spis treści

Wstęp	11
I. Drzewa w wierzeniach, nauce i kulturze	15
I.1. Symbolika drzew	16
I.2. Drzewo to życie i ... szczęście	16
I.3. Drzewa – mocarze czasu	18
I.3.1. Ocena wieku drzew	18
Określenie wieku w oparciu o liczbę przyrostów rocznych	19
I.3.2. Dendrochronologia i dendroklimatologia	23
A. Kalendarz radiowęglowy	26
B. Kalibracja dat	30
I.3.3. Drzewa legendarne, kultowe i pamiątkowe	34
A. Dąb odpoczynku – Ballut as Sibta, zw. Dąb Mamre	36
B. Oliwka europejska	36
C. Cedr libański i cedr atlaski	38
D. Drzewa pamiątkowe	42
I.3.4. Najstarsze drzewa na świecie	54
I.3.5. Drzewa w sztuce	79
A. Drzewa w poezji i prozie	79
B. Drzewa w malarstwie i grafice	97
II. Drzewa pomniki przyrody – z historii ich ochrony	107
II.1. Narodziny idei – Aleksander Humboldt	108
II.2. Baublis – dąb Dionizego Paszkiewicza	112
II.3. Droga do ochrony prawnej drzew pomnikowych w Polsce	122
II.4. Jak drzewo pomnikowe staje się pomnikiem przyrody	125
II.5. Znane drzewa pomniki przyrody w Polsce	128
III. Dziwne i ciekawe formy drzew	155
III.1. Definicja drzewa	156
III.2. Morfologiczne różnicowanie kory drzew	156
III.2.1. Typy i rodzaje kory oraz jej wytwory	156
III.2.2. Kora drzew odmiennie oraz nadmiernie spękana i uwypuklona	166
III.2.3. Narośla, guzy i guzki	172
III.2.4. „Mili goście” czy groźni konsumenci?	176
III.3. Zrosty nadziemnych części drzew	181
III.3.1. Zrosty pozorne – międzyrodzajowe	181
III.3.2. Międzyrodzajowe i międzygatunkowe zrosty drzew przez „adoptowanie”	182
III.3.3. Zrosty drzew tego samego gatunku – rzeczywiste	182
A. Odziomkowe	182
B. Bezpośrednie	183
C. Pośrednie	184
D. Mieszane	185
III.4. Korzenie drzew i ich typologiczne różnicowanie pod względem strukturalnym i funkcjonalnym	194
III.4.1. Korzenie gruntowe (podziemne)	195
A. Napływy korzeniowe	195
B. Korzenie szkarpowe, przyporowe lub deskowate	196
C. Korzenie obnażone – odsłonięte	199
III.4.2. Korzenie napowietrzne	204
A. Korzenie powietrzno-welamenowe	204
B. Korzenie czepne	204
C. Korzenie przybyszowe-wtórne	204
D. Korzenie przybyszowe-regeneracyjne – „bajpasy”	204
E. Korzenie oddechowe – pneumatofory	207
F. Korzenie podporowe – szczudlaste	210
G. Korzenie dławiszowe-oplatające – „dusiciela”	213
III.5. Korony drzew – kształty, deformacje i barwy	214

IV. Człowiek a drzewo	225
A. Krzywy Las	228
B. Zakręcone sosny	230
C. Wrosty, przerosty i obrosty	232
D. Drzewa w warunkach ekstremalnych	234
E. Śmierć przez uduszenie	238
F. Wycinki	244
G. Cięcia poprawne i nieprawidłowe	245
H. Topiary i kultywary	248
V. Drzewa pomniki przyrody ziemi łódzkiej	251
V.1. Podstawowe dane statystyczne	252
V.2. Frekwencja i udział drzew pomników przyrody w powiatach	252
V.3. Limit powierzchni wirtualnej (LPw) przypadający na jedno drzewo pomnik przyrody w powiatach	252
V.4. Analiza taksonomiczna i fitogeograficzna pomników przyrody	255
V.4.1. Struktura proveniencyjno-taksonomiczna	255
V.4.2. Pomniki przyrody – drzewa rodzime	256
V.4.3. Pomniki przyrody – drzewa obcego pochodzenia	264
V.4.4. Pomniki przyrody ojczystej o największych obwodach pni	293
V.4.5. Wiek drzew pomników przyrody	359
V.4.6. Dynamika udziału pomników przyrody na ziemi łódzkiej	362
VI. Zakończenie	365
Przypisy	371
Piśmiennictwo	377
Skorowidz nazw polsko-łacińskich prezentowanych drzew	381
Zamiast streszczenia – spis treści w języku angielskim	386